

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XXXI. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

FASCICULUS XXXI.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 12. & 13. lib. Josue, in quibus describitur Mandatum Dei de equis hostium subnervandis, & de distribuenda Israëlitis terrâ nullâ certâ possessione Levitis assignatâ, sed jussis vivere de Sacrificiis.

Considera 1. **N**on sine Mystero singulari Deum Josue Duci imperasse, equos ab hostibus in prædam obrentos subnervet dicendô v. 6. cap. 12. *equos eorum subnervabis.* Ne videlicet equi illi ab Amorrhæis iterum acquiriti, novo bello contra Israëlitas movendo prodesse. Taliter agit Deus cum Electis, qui membris corporum suorum aut bonis fortunæ ceu malis equis & fallacibus ad salutem teste David abusi, pugnârunt contra ipsum, transgrediendô sanctissimas ejus leges. Hi ergo mediante poenitentia in prædam ducti, ne ultra homini serviant ad repetendum bellum, subnervantur per immixtas tribulationes. Testatur hoc Jerosolyma sibi evenisse Thren. 1. exclamans *de excelsis misit ignem in ossibus meis*, hujusque effectum illicô subjungens ait: *& erudit me.* Conversio S. Augustini etsi à potiori debeat hortatibus S. Ambrosii, & S. Monicæ lacrymâ, attamen illô ipsô teste in lib. confess. magna ex parte adscribenda est tribulationibus à Deo illatis, inquit enim: *Tu semper adevras, misericorditer sapiens, amarissimis successibus aspergens omnes illicitas immunditias, ut in te quarerem sine offensione jucundari.* Fuerant olim regio Vati tot populorum Homagia, tot thesaurorum æraria, tot vocum applausus, tot victoriarum coronæ instar equorum fallacium, quorum auxiliô ad inferendum Deo bellum per crimen adulteri & homicidii stimulabatur: verum rebellans filius & plures aliæ calamitates illi immixtæ, ad pacem perpetuam cum Deo stabiliendam eum compellârunt. Saulus ex persecutore in Apostolum mutatus, ut nunquam amplius conscenderet equum, quô Demasculum vectus, tantam Ecclesiæ nitebatur inferre perniciem, quotidianis cruciabatur tribulationibus, quarum tamen virtutem agnoscens, exclamare auditus est: *libenter gloriabor*

riabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi. Planè sicut aves sylvestres cicurantur caveis, equi indomiti frenis, canes loris, ita homines in vitia effusi, & per poenitentiam ad frugem reversi, tribulationibus ceu caveis, ceu frenis, ceu loris intra limites religiosæ vitæ retinentur. Sicut cera, pulchrè ait B. Antiochus Homil. 78. *Nisi recalescat, aut premolliatur non facile in se recipit sigilli impressiorem: ita homo nisi laborum & multifariæ infirmitatis probetur exercitiò, neuiquam sinet insigniri se signaculo divina gratia.* Solis æstus facile denudat viatorem, suo palliò privans illum: sed non item frigidus aquilo; hòc enim afflante totum sese palliò involvere solet. Ita prosperi hujus vitæ dies facillimò conatu divinâ nos spoliant gratiâ, & ad sectanda trahunt vitia; adversitas verò quasi victos tenet intra virtutis limites, ut eas transgredi non nisi ægerrimè valeamus. Quare ò Christiane! si vel jacturam in bonis fortunæ, vel graves in corpore dolores perpeti cogaris, utere verbis, quibus usus est regius Vates Psal. 118. exclamans: *Bonum mihi, quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas.* Signum hoc est amoris paterni certissimum: quem Deus tenerè diligit, flagellat, ut ultrà non degeneret. Imitatur Deus Ducem Josue, in devictis hostibus v. 11. cit. capitis nil relinquentem, quod amplius obesse possit. Nulli sensui, qui Regem animæ tuæ perversò imperiò hætenus egerat, parcit, sed gladiò tribulationis mactat omnes, ut contra spiritum nil hostile moveant impostherum.

N.208. *Considera 2.* Deum non antea præcepisse Duci Josue ut terram Israëlitis divideret, antequam ei mortis memoriam proposuisset, dicendò: *senuisti & longævus &c. v. 1. c. 13.* hoc est: cogita, te proximum esse morti, cujus memoria tibi instar regulæ serviat, quâ ductrice ad æquissimam divisionem progrediaris, Justitiæ adamussim satisfactorus. Mors enim se æquissimam erga omnes comprobat, nullò respectu inter personas habitò sternit cum divite pauperem, & terræ inferit. Pari forsan de causa olim Patriarchæ in horam mortis distulere paternas benedictiones, quæ filiis patrimonii instar dividebantur. Et quemadmodum Sagittarius artis suæ peritus, telum ad scopum taliter dirigit, ut neque excessu, neque defectu, neque ulla in partem inclinatione feratur: ita homo Justitiæ exactè observaturus se gerere debet. Hæc centro simillima est, quod in medio circuli positum, toties non tangitur telò justæ sententiæ, quoties respectus ad personam vel munera præponderat. Virga Moysis intemeratæ Justitiæ signum, quoties in terram projecta est, toties tortuosum induit serpentem, indi.

indicans moraliter: illos Judices ferre tortuosas sententias, & rectæ æquitatis liniæ contrarias, qui terrenos affectus amoris, favoris, aut munerum æquitati prævalere permiserint, immediate oppositi Christo, qui à Patre constitutus est Judex vivorum & mortuorum. Hic dum inter homines ageret ab ipsis etiam Judæis audiit: *non respicis personam hominis, erga inopes æquè ac divites, doctos æquè ac indoctos, nobiles æquè ac plebejos æqualem te demonstrans, ut satisfaceret mandato Patris sui, Israëlitis Deut. 1. per Moysen dicentis: nulla erit distantia personarum. Ita parvum audietis ut magnum, nec accipietis personam cujusque, quia judicium Domini est.* Etsi hoc judicium Domini ignoraret Idololatra Alexander M. tamen eidem strenuè videbatur obsecutus, à quo dum Olympia mater necem innocentis extorquere vellet, partus sui doloribus pro argumento, ut credebat efficacissimò, usa, inflectere tamen filii animum in tam iniquam sententiam minimè valuit, responsum ferens ab illo: aliam mater mercedem pete, hominis salus nullò pretiò compensatur. Zeleucus Locrensiū Rex legem fanciverat, ut adulteri perderent oculos. Dum ecce! filius amore cæcò in legem impingit. Quid agit Pater? Justitiæ ut morem gereret, unum oculum filio, alterum sibi erui imperat. Exodi 32. Moyses acriter puniturus sacrilegam illam indomiti populi Apostasiam, qui negans Deo debitum Cultum & Reverentiam, prolapsus est vesano impetu in abominandam illam vituli adorationem, promulgat notissimum mandatum: *si quis est Domini, jungatur mihi.* Voce hæc vix auditâ filii Levi cœunt, generosò æquitatis pietatisque igne stimulati evaginant vindices gladios, & sepositò omnî consanguinitatis amitiæque respectu, in ipsa viscera parentum, fratrum, propinquorumque eos intorquent. Talia exempla tuis præfige oculis Christiane, si Judicem agis, & disces talem agere, qualem requirit Deus, qualem postulant jura, cæcum videlicet & imparialem.

Porrò superest in hoc capite punctum aliquod à personis Ecclesiasticis diligentissimè notandum. Testatur enim S. textus v. 14. cit. capitis Tribui Levi non assignatam esse certam Possessionem, sed justum esse vivere de Sacrificiis & Victimis, ut inde discant Ecclesiastici, pessimè eos agere, si terrenis bonis inordinatò affectu inhæcant. Quare etiam S. Mater Ecclesia ordinavit, ut clericali militiæ nomen daturi, dum primam recipiunt Tonsuram, audiant verba Vatis Regii Psal. 15. cantantis: *Dominus pars hereditatis meæ &c. dixi Domino Deus meus es tu.*

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 14. 15. & 16. lib. Josue, in quibus describitur Josue fortitudo in decrepita Ætate, diviso terra Othonielis & Axe conjugium. Conservatio Jebusai & occupatio Chananeorum Tributatorum.

N.209. Considera I. & admirare verba Josue v. 11. capitis 14. de se testantis: *Hodie octuaginta quinque annorum sum, sic valens, ut eò valebam tempore, quando ad explorandum missus sum. Quæres autem, quò venerit: illum in tam decrepita ætate tam insigni excelluisse robore & fortitudine? respondet S. textus v. 14. Quia secutus est Dominum Deum Israël. Dicam e contrario: homines Mundum sequentes vel non assequi canos, vel illos non nisi meras inter debilitates infirmitatesque deferre. Qui enim mundi legibus obtemperat, ea sectatur vitia, quæ corporis vires absumunt. Quis quæso ebrietati studens longos duxit sanosque vitæ dies? Non sic terra natura vexata aquarum superabundantiâ, continuo dissolvitur, ait S. Chrysost. homil. 1. ad popul. Ut corporis vis mollescit, diffluit, & exilis redditur vini potu continuo ingurgitata. Experientia utique luculenter probat, in agris aquâ diu oppletis nil frugum crescere, aut quod crevit mergi, & suffocari. Alexander M. ipsum ætatis florem temulentiam extinxit. Proposuit is aliquando certamen præmiumque bibulis, ex quibus Promachus, qui præmium tulerat, triduo tantum superstes mansit, e cæteris unus & quadraginta ingurgitatione nimiam perire, adeoque hoc unicum vini naufragium Majolò teste tom. 2. coll. 7. quadraginta duos juvenes, viribus corporis & optimam sanitate præditos tumulavit. S. Chrysost. homil. 9. in Genes. corpus humanum navi comparat, ebrietatem fluctibus: quis autem nescit, mergi naves oppressas fluctibus? exclamat ergo sapiens, hoc ipsum clarissimè perspectum habens: *noli esse in conviviis potatorum, & in comessationibus eorum, qui carnes ad vescendum afferunt, quia vacantes potibus, & symbola dantes consumuntur.* Proverb. 23. Alterum vitium mundi sectatoribus frequentissimum, sanitati corporis perquam pestiferum est Luxuria, ut probant argumenta Fasciculo XXII. Considerat. 1. adducta ibidem legenda, & inferius in libro Judicum cap. 16. Confid. 1. Tertium vitium accelerans mortem Sectatoribus mundi, Iracundia est, testante illud Jobò cap. 5. qui asserit: *virum stultum interficiet iracundia.* Confirmat hoc ipsum Eccles. cap. 30. dicens: *Zelus & iracundia minu-**

minuunt dies, & ante tempora adducunt senectutem. Augustus Imperator longiorem habiturus vitam, semper annulum digito insertum gestare consueverat, in quo cancer marinus papilionem præcipitantiæ typum præferens, ipsum admonebat, ne præceps rueret in iram. S. Ambrosius iracundiæ deditos febricitantibus comparat, dum ait: *Febris nostra iracundia est*, dicam ego: hanc febrem esse malignam, quæ cum frequentî calore præcordia accendat, tandem accelerat frigora mortis, juxta illud S. Bonaventuræ de pugna Spirit. ubi ait de iracundia: *virus mortiferum, animam interficiens, & spiritum expellens*. Quartum denique vitium, & morbos & mortem mundi affeclis inferens est otium, quod Seneca Epist. 83. vocat *vivi hominis sepulchrum*. Samson tot hostium fortissimus domitor omne robur perdidit, omnes amisit vires cubans in sinu Dalilæ, abinde tractus ad ludibrium & celerem mortem. Populus Hebraicus otio torpescere incipiens exclamavit Num. 21. *nauseat anima nostra super cibo isto levissimo*, sed ab ignitis serpentibus fauciatus in corpore, multos perdidit, celerî nece abreptos. Quare ò Christiane Lector relictò mündò Deum sequere, Josuen imitans. Conjunget tibi Deus uxoris Axæ locò longitudinem dierum cum irriguo superiori & inferiori optatæ sanitatis & virium.

Considera 2. Grande Mysterium latere sub hoc, quod Josue tot N. 210.
Gentium Domitor *Jebuseum* delere non valuerit testante id S. Scripturâ cap. 15. his verbis: *Jebuseum autem habitatorem Jerusalem non poterunt filii Israël delere: habitavitque Jebuseus cum filiis Israël usque in presentem diem*. Hoc autem Mysterium declarari videtur per celeberrimam illam liberalitatem & misericordiam, quam Genesis 20. Rex Abimeleck erga Abrahamum exercuit, dandò illi oves & boves & ancillas, reddendò uxorem, offerendò terram ad placitum inhabitandam &c. Tanta servo Dei exhibita Beneficentia Jebusæos de stirpe Abimeleck descendentes communi cæterorum omni ruinæ surripuit. Recte igitur regius cantat Vates Psal. 40. *beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Dominus conservet eum, & vivificet eum, & beatum faciat in terra*. Inter alias promissiones, quas viro misericordi in pauperes Isaias legitur fecisse, non postremum locum occupat illa, quâ inquit. cap. 58. *orientur in tenebris lux tua &c.* Quæ verba ad nostrum propositum sic explicat Dionys. Carthus. *à periculis custodieris, in omnibus prosperè ages. & tenebrae tuae erunt sicut meridies, id est: adversa & aspera convertentur tibi in prospera & mala in bona*. Tobias Senior, sepeliendis defunctorum cadaveribus
occu-

occupatus: cum sæpè ab amicis audiret, ille à Tyranno, hæc misericordiæ opera severissimè prohibente, aut fore necandum, aut in Bonis fortunæ gravissimam jacturam passurum, inde absterreri nullatenus potuit, certus: homines misericordiæ operibus deditos divinâ ope omnibus periculis subduci. Hæc exactius contemplans Christiane Lector, qui tam multa quotidie mala pertimescis, ab inimicis hominibus, aut à Damone ipso inferenda: en! monstratur tibi scutum inexpugnabile, quò contra hæc omnia securum te reddas. Sola Misericordiæ opera sufficiunt, millenis malis à te avertendis. *Habitabis illæsus in medio hostium tuorum instar Chananæi c. 16. dummodo tributum Beneficentiæ pauperibus jubente Deo præstandum, lubens exsolvas, solve illud pro qualitate mediorum tuorum, & solutus eris ab omni periculo talium malorum.*

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 17. & 18. lib. Josue, in quibus describitur Portio Tribus Manasse, decem funiculis absque terra Galaad, cadentibus. Populi objurgatio cunctantis terram possidere descriptam.

N. 211. Considera I. **P**ER decem funiculos Tribus Manasse, qui ceciderunt absque terra Galaad, &c. cap. 18. v. 5. denotari homines illos, quos bonis fortunæ destitutos, quotidie cernimus vitium & amicum mendicare. His verò Christus Cælorum Regnum Possessionis ditissimæ locò designavit: *nonne enim, ait S. Jacobus 2. cap. Epist. v. 5. Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, hæredes Regni? Quare Sanctus Bernardus paupertatem pennam vocat, metaphorâ sanè utens aptissimâ: magna quedam penna est, inquit ille, quâ tam citò volatur ad Regnum Cælorum. Ea de causa S. Petrus, quamprimùm auditus est coram Christo solemniter testari: ecce nos reliquimus omnia &c. Matth. 19. Ab illo ocius vocari meruit Bariona, id est filius columba. Nulla autem avis celeriori volatu, & expeditiori pennâ Cælos petit columbâ. De Petro igitur Bariona appellato meritò hæc scribit S. Hierony. quia omnibus nudus velocior columbâ volare poteris ad me: nudus & levis ad Cælum evola, ne alas virtutum tuarum auri deprimant pondera. Elementa enim quæ natura grave pondus indidit, deorsum semper tendunt, S. Archangelus Gabriel Deiparæ Virgini præfagiit: Chri-*

Christum ejus filium fore regnaturum in Domo Jacob, at verò ubi pauperrimus iste ditissimi Parentis filius triginta tribus annis ullum habuit spatium, cui imperaret? aut cujus viveret de Bonis? nonne Pilato, de Regno ejus quærenti reposuit? *Regnum meum non est de hoc mundo?* verum si consideremus; per domum Jacob nil aliud designari, quàm ipsum triumphantis Ecclesiæ Regnum, Cælum videlicet, quod exstaticus Jacob olim inspexerat, tunc utique fateri cogimur: Regnum Christi, nostri causâ pauperis effecti, nullum aliud esse, nisi Cælum. Docuere verò præcedentia Apostoli Jacobi verba: pauperes hujus mundi fore electos Hæredes Regni; ergo sequelæ locò remanet: quòd Pauperibus locò Regni terreni designatum sit cælestè, cum Christo possidendum. Interim tamen sicut non quælibet paupertas Deo grata est, ita non quælibet digna est Regnò Cælorum: & hinc Christus pauperes *beatos* proclamans, signatè addidit: *Pauperes spiritu*: ut à beatitudine excluderet eos pauperes, qui ægrè ferunt animò, quam corpore patiuntur paupertatem, & bona temporalia, quæ carent effectu, possident saltem affectu. Tales cum retrospiciant ad aratrum, nec violentiam inordinato appetitui referant, non sunt apti Regno Dei. Si illi non cum *Ephraim & Manasse* juxta mandatum Josue v. 18. cit. capitis succidant, & purgent silvas talium passionum, nunquam acquirant habitaculum in terra, veris pauperibus promissa. Et si magnam patientur rerum omnium penuriam, respectu tamen pauperis Christi, divites reputandi sunt, cui pro lecto dura crux, pro cibo fel, pro potu acetum, pro amictu probrosa nuditas fuit. *Aneas* Princeps, postquam audivit, Alcidem pro Deo habitum, non horruisse ingredi miserum Evandri hospitium, mox illuc pedes intulit Virgiliò teste l. 8. *Aneid.* Quantò magis Christiane pauper abdicatò omnî terrenarum rerum affectu, te oportet veri Dei sequi viam, lubenti animò tuam ferendò paupertatem. Sic strenuè secutos cogita Apostolos, de quibus audis 1. Corinth. 2. *usque in hanc horam & esurimus, & sitimus, & nudi sumus.*

Considera 2. Innumeris penè Christianis obijci posse eadem ver- N. 212.
ba, quibus cap. 18. v. 3. usus est Josue segnes Hebræos alloquens: *usquequò marceitis ignaviâ, & non intratis ad possidendam terram, quam Dominus Deus Patrum vestrorum dabit vobis?* est hèrele ingens ignavia eò jam devenisse, ut ad quietum Regni cujusdam usum sola adhuc requiratur pedum positio, aliis impedimentis jam penitus sublati, &

P P

tamen

tamen in hac sola deesse, vel longiores adhuc moras necesse. Constat autem nos homines Duce Christo tanquam secundò Josue eò per-
 tigiſſe, ut cœlestis Palestina, à nobis æternùm possidenda, nil ultra
 videatur requirere, quàm præfatam positionem pedum. Imò Pro-
 pheta Isaias testatur c. 2. v. 2. *Et erit in novissimis diebus preparatus mons
 Domus Domini in Vertice montium, & elevabitur super omnes colles, & fluent
 ad eum omnes gentes. Ubi speciali notamine digna cenleo verba hæc;
 & fluent ad eum omnes gentes.* Quasi diceret Propheta; tam facilem fu-
 turum temporibus nostris accessum cœlestis Regni, ut homines non
 ultra laboriosò pedum suorum obsequiò illud Regnum consequi de-
 beant, sed instar æquæ, ad centrum suum facillimè labentis, illud ob-
 tinere valeant. Salvator noster per orationem nobis traditam ve-
 rum orandi modum docturus, non voluit, ut oremus: *Veniamus in
 Regnum tuum, sed adveniat Regnum tuum.* Quasi verò Regnum hoc ma-
 jori desiderio flagret ad nos veniendi, quàm nos illud intrandi. Qua-
 re apocalypticus Joan. c. 21. Jerosolymam cœlestem sponsalitiò orna-
 tu indutam descendere conspexit, nobis adventantem. Quid? quod
 Christus ipse Lucæ 17. testatur: *ecce enim! Regnum Dei intra vos est.* O
 quàm ingens ergo Christianorum vecordia est, si nimio terrenarum
 rerum amore decepti, Cœlum assequi negligunt: aut (ut verius lo-
 quar) non tantùm negligunt, sed recusant. Fortissimi in Romanis
 olim theatris spectandi delicias omnes abjecere, ne redderentur effœ-
 minati, & ad digladiandum inepti. Nullos labores licet gravissimos
 non suscepere, vitam ipsam in apertum discrimen conjicientes, quod
 ea tantùm de causa fecere, ut per vulnera plausum, per mille pericula
 futilem consequerentur coronam; & Christiani ad æternas Cœlitum
 laudes, ad Laurum immarcescibilem vocati, è domo vix efferre pe-
 dem, vix nullum subire laborem, aut pati dolorem velint?

Doctrina 4.

*Desumpta ex cap. 19. 20. & 21. lib. Josue, in quibus describitur Sors Simeon,
 Zabulon &c. designatio urbium pro fugitivis & immunitas eorum. Pax
 Israëlitis concessa.*

N. 213. Considera I. **T**Ribum Simcon, qui numerosissima Ægyptum exie-
 rat, ad tam pauca capita redactam apparuisse, post-
 quam

quam ad Jordanem deventa ut teste S. Scripturâ fuerit ei Hæreditas data in medio Possessionis filiorum Judæ: adeoque eidem locandæ sufficere videbatur parvum aliquod spatium terræ. Causam hujus si inquiras? respondebit Liber Numeri capite 25. describens pudendum illud Zambri Ducis de cognatione & Tribu Simeon nati peccatum, cum Muliere Madianitide commissum, quod plures alios ejusdem Tribûs viros teste Abulensi suum sequentes Ducem ad parem culpam & pœnam traxit. Ita sanè consuevit divina Nemesis, Principum peccata, quia plerumque scandalosa sunt, non tantum in propria ipsorum, sed etiam in subditorum suorum personis punire. Licet David à culpa adulterii & homicidii absolutus audiisset à Propheeta 1. Reg. 12. *Dominus quoque transtulit peccatum tuum.* Attamen quia hæc peccata fuerant à Superiore commissa: hinc pœna ipsis gravissima remansit, etiam in subditos fulminata. Elias scelestem Achab Regis vitam conspicatus, toti populo ruinam præfagebat 3. Reg. 18. inquiens: *tu conturbas Populum Israël & domus Patris tui &c.* De Nebuchodonosore pessimi exempli Rege asserit Isaias c. 14. *tu terram tuam dispersisti, tu populum tuum occidisti.* Alianus lib. 13. var. hist. cap. 2. de Macareo sacrificulo gentili impiissimo refert: quod is depositæ in Templo pecuniæ potiturus, hominem mactaverit, eum clam terræ mandans. Parente Macareo Templum post perpetratum facinus egresso, filii impia Sacrificia imitaturi, accessere Aram, & juniore collum præbente adultior ei ensem intorsit, vitamque extorquendo, victimam mactavit. Familia compertò facinore in clamores resolvitur, quos ut audiit mater exiliit, cernensque trucidatum filium, esse recenti sanguine conspersò alterum confodit. Allatus est hujus rei nuntius ad Macareum, qui furibundus in ædes insilit, & hastâ seu thyrsò, quem tenebat, necem quoque intulit uxori: ipse verò evulgato scelere tormentis subjectus, in quæstionibus vitam amisit. En! quanta ex unius Superioris in totum de num aut communitatem redundant mala & pœnæ. Tremendis ergo verbis hortatur Superiores omnes S. Greg. M. pastor p. 3. c. 1. scribens: *scire Prælati debent, qui se perversa unquam perpetrant, tot mortibus digni sunt, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittant.*

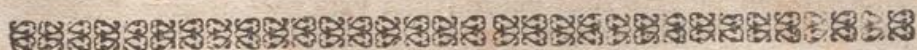
Si juxta imperium Dei cap. 20. expressum etiam involuntarius homicida stans ante Judicium, tam exactam rationem facti sui reddere debuit, non dimittendus ante mortem summi Pontificis: qua-

lem rationem aliquando reddent in extremo Judicio illi, qui non corporum tantum, sed & animarum quoque cædes saltem interpretativè (ut loquuntur Scholæ) voluntarias perpetrarunt, dum Superiores agendò peccarunt, & peccandò pessima reliquerunt subditis exempla?

N.214.

Considera 2. Israëlitis non tantum datum esse universam terram, Patribus eorum olim à Deo promissam, sed datam quoque esse pacem: hæc enim negatâ, etsi totum possedissent Mundum, felices se profiteri minimè valuissent. Nam S. August. Serm. 2. ad frat. exclamat: *O Pax! sine te Reges non regunt, sine te Regna non valent.* Quando Loth exortâ inter suos & Abrahæ pastores discordiâ, à sancto se divisit sene, de pace parum sollicitus, ab hostili manu in captivitatem ductus est cum tota familia. Abraham econtra pacis studiosissimus cum suis vernaculis irruens in Reges eisdemque in turpem fugam abactis Lothum reduxit sospitem. Ecclesiæ primitivæ Regnum primorum fidelium paci & Apostolorum concordix ceu fortissimo fundamento inædificari voluit Christus testante Lucâ: *multitudinis credentiû erat cor unum & anima una.* Ut taliter roborato Regnò portæ inferi non prævalerent: & hinc Salomon effigiem sponsæ, Ecclesiæ videlicet militantis, delineaturus, his utitur verbis Cantic. 4. dicens: *sicut fragmen mali punicum ita gene tue.* At quænam inter malum punicum & inter fideles, per genas significatos, proportio? respondeo: Quòd sicut sub eadem cortice & superficie hujus pomi omnia grana ununtur, ita primorum fidelium corda sub una pacis cortice fuerint tunc temporis conjuncta. Testatur autem ulterius Salomon de Ecclesiâ, sic in pace constituta: illam ut castrorum aciem formidabilem esse hostibus suis. Linguarum unio stupendum illum Babylonicæ turris opus exstruxit, divisio destruxit: Hinc Pharaos Israëlitas in servitute diu retenturus divisit illos à se mutuò, dispergens per Ægyptum ad colligendas paleas Exodi 5. Euphrates nobilis ille fluvius tandiu inexpugnabilem fecit Babylonem, quamdiu fuerat unitus, sed à Cyro vix divisus, eidem facilem capiendæ hujus urbis viam præbuit. Agesilaus à quodam perconctatus: qua de causa urbs Sparta muris caret? quarenti ocus ostendit cives unanimes, asserens: *hi sunt Sparta civitatis mœnia,* dicens inde: Rempublicam nullò munimentò tutiorem ab hostibus fore, quàm Incolarum pace & concordia. Rectè igitur Veget. lib. 3. ait: *nulla quantumvis minima natio potest ab adversariis dele-*

deberi, nisi propriis discordiis seipsam consumserit. His verbis te subscribere non ambigo Christiane, & tamen vel amore proprii interesse, vel ardore tenendæ tuæ sententiæ in tam frequentes rixas & discordias dissolveris?

FASCICULUS XXXII.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex residuis capitibus lib. Josue, in quibus describitur acris censura Tribuum Ruben, Gad & media Manassis ob erectum altare Testimonii. Exhortatio Josue ad Populum pro levandis mandatis Dei & repetitio Beneficiorum Dei atque mors Josue.

Considera I. **P**acem piorum, quâ fruuntur in terra, per contradictiones acquiri & conservari debere. Vix enim tempore Pacis, hebraico Populo concessæ, Tribus Ruben, Gad & media Manasse Altare Testimonii erexerant: illicò surrexerunt cæteræ Tribus, rigidissimis verbis cap. 22. in eos invecæ. Salvator noster in primo hujus mundi ingressu Regis pacifici nomen assumpsit: sed ne videretur pacem secum tulisse ab omni contradictione liberam, ocius ab Herode ad necem quæsitus, fugere in Ægyptum coactus est, etiam audiens à Simeone sene: positum se esse in signum, cui contradiceretur Lucæ 2. Quod triginta trium annorum spatiò eventus luculentò testimoniò comprobavit. Atque hinc Isaias Propheta non absque Mysterio de illo prædixerat; *vocabitur nomen ejus Deus fortis, subnectens Princeps Pacis.* Docturus per hæc verba: Christum dimicandò fortiter, & vincendò viriliter, veram pacem assequi. Eòdem porrò tempore, quò ipse gloriosè surrexit, & apparens discipulis dixit Joan. 20. *Pax vobis* ostendit eis manus & pedes, vulnerum cicatricibus notatas, monstraturus hoc spectaculò: pacem illam, quam annunciaret, vulneribus livore & sanguine comparatam esse; &